ઉર્દુ જબાનમાં

આતશી નાગ.

નાટકના ગાયનો.

રચનાર

મુનશી મહમદ ઇબ્રાહીમ મહેશર.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

ઘેલાભાઇ દોલતરામ દલાલ.

એજન્ટસ.

Shri Deshi Natak Co. Ltd.

શ્રી દેશી નાટક કંપની લીમીટેડ.

સુરત, બાગાતળાવ રોડ ઉપર આવેલા

ધી "રાંદેર" પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમા રતિલાલ દુર્લભદાસે છાપા.

કીંમત બે આના.

ઉરદુ જબાનમાં

આતશાનાગ નાટકનાં ગાયનો.

શ્રી દેશી નાટક કંપની લીમીટેડ

આવૃત્તિ ચોથી

પ્રત ૨૦૦૦

સવત ૧૯૭૦—સને ૧૯૧૪.

કીંમત ૦—૨—૦ (બે આના)

આતશી નાગ ઉર્દુ નાટકના મુખ્ય પાત્રો.

મહેરૂખ આકીલ .... રહેમ દીલ બાદશાહ.

સ[illegible] .... ખુની શાહજાદો.

ખુશામતી ૧ .... શાહજાદાનો સલાહકાર

ખુશામતી-૨ .... ,,

તાહેર .... બાદશાહનો વફાદાર કીલેદાર

મીરજાં જફરી .... તનાજ (૧) નો મહેમાનણી

મજહુલ .... તનાજ (૨) નો ધણી.

[illegible] .... મીરજા જફરીનો નોકર

ફુટકડ .... મજહુલનો નોકર

[illegible] .... વફાદાર તાહેરનો છોકરો.

[illegible] .... ગાદીવારસ શાહજાદો.

દરબારી, સીપાઈ, નોકર વિગેરે

[illegible] .... બેગમ તથા સયકની ઓરમાન મા

[illegible] .... તાહેર કીલેદારની નેક ઓરત

[illegible] .... તાહેરની છોકરી.

તનાજ (૧) .... મીરજાં જફરીની ઓરત.

તનાજ (૨) .... મજહુલની માશુક.

[illegible] .... તનાજ (૨)ની નોકર-ફુટકડની માશુક.

સાહેલીયાં શમીશગારો વિગેરે.

ઉર્દુ (?)

આતશી નાગ નાટકનો ટુંકસાર.

અંક પહેલો. (?)

પ્રવેશ ૧—નજર કેદખાનું. શાહાજાદો સયફ તથા તેના ખુશામતી દોસ્તો. ગેબજમજાન, કીલેદાર નાહેરનુ આવવુ અને ચાલ સુધારવા શીખામણ. કીલેદારનો તિરસ્કાર અને ખુશામતીઓના ભરમાવ્યાથી કાહનો તોડી બાદશાહના સામે જંગ મચાવવા નીકળી પડવું.

પ્રવેશ ૨—ફારસ. ગીરજા જફ્રી પોતાની નવી પરણેલી ઓરતની ચાલ ચલગત પર વેહેમ આવવાથી પોતાના મકાન આગળ પહેરો ભરે છે. પોતાની સ્ત્રી તનાજ (?)ના સગા સંબંધીઓનું તેને જુદી જુદી ચીજો આપવા આવવું વેહેમમાં વધારો અને ગોટાળો.

પ્રવેશ ૩—બાદશાહ તથા નાહેર. કિલ્લો તોડી નાસવાની ખબર આપવી. સમજાવવા રૂક્કો મોકલવો.

પ્રવેશ ૪—લશ્કરી છાવણી. સયફ તથા ખુશામતીઓ. નાહેરનુ બાદશાહી રૂક્કા સાથે હાજર થવુ શાહજાદાનું રૂક્કાને બાળવું. બાદશાહી હાજરી અને સયફને [illegible] આપવાનો દસ્તાવેજ કરવો.

પ્રવેશ ૫–શાહી મહેલ. બાદશાહે સયફને ગાદી વારસ ઠરાવ્યાથી ભવિષ્યમાં પોતાના શાહજાદાની તથા પોતાની થનાર સ્થિતી વિષે મલકાઆમેરાનો અફસોસ બાદશાહની સમજાવટ. મલકા આમેરાનું ન માનવું અને પોતાના બાહાદર સરદારને વફાદર તાહેરને સ્વાધીન કરી સયફ શાહજાદાની સામે લડાઇમા ઉતરવા તૈયાર થવું.

પ્રવેશ ૬-ફ્રાન્સ. મીના જફરી તથા નાજનુ આપસઆપસમા તસવીરના ગોટાળાથી મીલવવું.

પ્રવેશ ૭-લડાઈ મલકાઆમેરાની હાર–બાદશાહ કેદ અને સયફની ફતેહ.

ડ્રોપ.

અંક બીજો.

પ્રવેશ ૧ દરબાર જુમ્મી શાહ [illegible] બાદશાહનું માથું કાપવાનો હુકમ અને નાશી છુટેલ આમેરા તથા શાહજાદા મનહરને ઠાર કરવા ખાનગી મસલત.

પ્રવેશ ૨-કેદખાનું. મીરજન જંગીનો નોકર [illegible] ની ફીકરમાં. મજનુનનું [illegible] અને આખરે બહેર કુટવું.

પ્રવેશ ૩-નદીકાંઠે ઝાડીની હાથપર તાહેરનું ઠેકાણું. તાહેરની [illegible] તથા રસ્તે [illegible] શાહજાદા મનહર પાસે આવવું. મનહરને [illegible] કરી તાહેરનું મલકા આમેરાની [illegible] સયફનું આવવું અને મનહરને પોતાને સ્વાધીન કરવા ફરમાવવું [illegible] સયફનું [illegible] તથા રસ્તામાં ઠાર કરવા [illegible] મનહરને મારવા જતાં તાહેરનું [illegible] આમેરા સાથે આવવું. મનહરનો અચાનક [illegible] મલકા આમેરાનું મનહર સાથે નાશી જવું [illegible] પકડવા હુકમ [illegible]

પ્રવેશ ૪-દરબાર. [illegible] આશકનાં [illegible].

પ્રવેશ ૫-કેદખાનું. સયફનું તાહેરને મલકા આમેરા તથા મનહરનું ઠેકાણું બતાવવા સમજાવટ. વફાદારીનો આબેહુબ અને હૃદયભેદક ચિતાર. તાહેરને જીવતો બાળી મુકવા સયફનો ખુશામતીઓને હુકમ. વફાદારની વફાદારી અને કુદરતી ઇન્સાફ.

અંક ત્રીજો.

પ્રવેશ ૧-લડાઈ. સયફની હાર. મલકા આમેરાની જીત. ખુશામતીઓનુ બદલાઈ જવુ. દોસ્તીનો સાચો ચિતાર. સયફનું ખુશામતીઓને દૂર કરવું. મલકા આમેરાનુ સયફને કેદ કરી અપકારપર ઉપકાર બતાવવો.

પ્રવેશ ૨-ફ.રસ. વ્હેમનો ખુલાસો અને સપ,

પ્રવેશ ૩-કબ્રસ્તાન. ગયબનો બાદશાહની કબર પાસે પસ્તાવો. (સીનનુ પલટાવું.)

પ્રવેશ ૪-શાહી દરબાર. મજહરને રાજ્યાભિષેક કેવટનો નાચ અને આનંદ

ઉરદુ

આતસી નાગ નાટકના ગાયનો.

સહેલીયાં:—

અય માલીક તું નીરાલી તોરી જાત
આલમ હયે તુજપે અયે બારી સુન
યે ધુનલે દે દાદ આજી.જકી. અયે
તુજસે જગ ,ગીજાપાયે રા.જીક હુએ તોરી શાંન
તેરાહી નામ હયે લૌહો કલમપે.
મોહશરકે અયે—

સહેલીયાં— ૨

હેહેહે જોબન આયા ઉમગપર પ્યારીયા
પ્યાસી સૈયાંકે દરસનકી સખીયાં
હમ વારી જાયેં સારીયાં—
દીદારકા હયે લુત્ફ યહાં જસન .ખાસ હયે
જોબન ચમક રહા હયે મચલાલા પ્રામ હયે
ઊતરા હયે નુર ખ.લ્કમે ઇસ સર જ.મીનપર
દીવાંરો દર ફીદાઇ હયે મુસાકા બામ હયે
આઇ ગુલશનમે મસ્તી બહારકી
હયે પ્યાસી કીસીકે ચેહ દીદારકી
મીલકે ફુલોંને .ખુશબુ નીસારકી
શાદી હયે સુબહો શામ જશન હયે યાં મુદામં

રીઝાઓ લુભાઓ પરીયાં તમામ
હુયે મસ્ત બે.ખુદીકા ચલાહુયે જહાંમે દૌર
આંખોમે હુયે સુરૂર તો હાથોમે જામ હુયે
પરીયાં ખડી હુઈ હુયે તો હુરે હુયે મુનત.જીર
ઉનકે લીગે કે જીસકા યહાં સયફ નામ હુયે
ના ચોરી ખોલારી હલચલ મચાઓરી
શાદાં હુયે દીલમે હુમ સાબી
સદકે હુયે જાને હજા.રકી

સયફ-ખુશામતીઓ— ૩

મારો યારો નીકલો યાંહાંસે
કીલ્લા ઉડાદો સબ મીલકર
પહેરેવાલે આટે આગે
તેગ ચલાદો ગરદનપર
તોડો ફોડો જલ્દી ઢાદો
ધુમ મચાદો હર ઘરપર
ગોલી ચલાવો ખુન બહાવો
ટુટ પડો સબ દુશમનપર
નીકલો યાંસે બનો આઝાદ
હો દીલશાદ હુયે બેહાદ
બાગી.ચોકો કરદો બરબાદ
બનો જલ્લાદ એહી ઇરશાદ

૯'નાજ (૨)— ૪
કયસી જુલ્ફે નીરાલી મેરી
આંખે હય જાદુભરી
લાખોંકે દીલોંકો લુભાઉગી
આઈ આઇ હુશ્નમે બહાર
તેજ છુરી અબ્રુકી કટાર
ગાત ગોરી હય ગોરે હય દોનોં યેહ રૂખ
ઇનકો જાલીમ નીગાહોંસે બચાવેગી
મજહુલ-તનાજ— ૫
ચંદ્ર સુરજ તુજપર ફીદા.
અદાયે હયં બલહાર
દીલબર નાજુક નાજની
નીસાર જાને હજાર
હાથ હયેં ગોરે રંગીન હીના વાલે
ફીરો આશકકે ગલે બાંહે ડાલે
મેરી હસ્તીકા હય દુનીઆમે સહારા જોબન
દેખો છુનાન અભી મેરા ખુદારા. જોબન
મયને કીન મહેનતોંસે હય યેહ સવારા જોબન
હાય બદમસ્તીયાંભે લુટોંગે પ્યારા જોબન
હાયે હાયે નજર ન લગ જાયે
કમર ન બલખાયે છુરી ન ચલજાયે

તન્નાજ તથા મજહુલ— ૬

હાંરે પ્યારે બાલમ બલીહારી.
વારીમે તોરે નાજો.પે
તોરે નાજો.પેજાન, કરૂં હુરે કુરબાન
(રૂખસારોંપે)—વારી મેં૦
હાય બદમસ્તી ....
.... કરો ન યુ તરદ્દી
છુટો જોબન બાલા મતવાલા હાં,
દીલ હુયરાં હ્રય જુલ્ફે ખ.મદારોંપે. વારી મે૦

તન્નાજ (૧)
તન્નાજ (૨) —૭
મીરજાં જકડી

મોકે પહોચાદો મેરે મકાંકો સાહેબ.
હાં હાં જાઊ છોડ આવું ....
....હા જાવોજી જાવો
હું હુયરાં હુ હુયરાં મહેરબાન મોહે૦
મયતો જાઉંગી ચલકે ઇદરકો
મયભી આવુંગા છોડને ઘરકો
તોડુ જુતીસે મય તેરે સરકો
ઘરકો .... [૨]
.... સરકો (૨)
હાએ હાએ અબ મય કય. કરૂં
જહેર ખા મરૂ— મોહે૦

મીરજાં જફફી— ૮

હાય ગજબ સીતમ અબ કયા કરૂ
કીસી તાલાબમેં જાકે ડુબ મરૂં
સહુ જીલતે ઔર ફીરભી જીંદા રહુ
ધીર ધરૂભી તો ચારો કયસે ધરૂં
કાટુ નાક તો કયદમે ખુદહી પડું
મારૂં જાનસે તો ખુદભી ફાંસી ચડું
સબસે બડકર યેહ તરકી બડ્ય યેહ કરૂં
પાંજરાપાલમે લેજાકે બસ છોડદુ
અલ્લા મેરે યેહ કયસી હુઇ
અયસી ઔારત તુને મુજહીકો દી
મનહુસ લુચ્ચી હુંય સખની
ઇજ્જતકી ખુબ ચટની બની

ગાનારી— ૯

સાંવરીયા સાંવરીયા સાંવરીયારે
કાહે મારે નજ઼રીયાં
મારે નજ઼રીયાં કાહે મારે નજ઼રીયાંરે—સાવરી૦
નીચે બહે ગંગા, ઉપર બહે જમુનારે,
બીચમે ઠાડો કનૈયારે—કાહે૦
ઇત ગોકુલ ઇત મથુરા નગરી
બીચમે ઠાડી સુંદરીયારે—કાહે૦

મલકાઆગેરા— ૧૦

ગરદીશે કીમમત યેહભી હય
કુચ્છ નહીં દેખાઆ--
હો તેહી પયદા ખલકમે છા ગઇ કાલી વદા
માર દીયા તુજે મજહુર બેટા
ગલે છુરી ફીરાઇ તુજપર બેટા
બાપને તેગે નગ્ન ગવાયા
સયફુસા જાલીમ રાજપે આયા
હાય કરૂ ફરીયાદ કહા

મીરજાંજકકી— ૧૧

આખ લગા પરનારીમે તું હરદમ રહે હુશીયારીસે
કુચ્છ સુધ્ધ નહી ઈયચારીસે ઘર ઘરમે ઘુસા અઇઆરીસે
કયા ખુબ મીલા યે ચોર યડીપર પીટકે ચલતુ મીલ જુલકર
નાક પેઠાંસા ગાલપે થપ્પાડ મારૂ અબ મકકારીમે

મીરજાંજકકી— ૧૨

કરૂંગા દોદો ચોંચે જબ કીસી હુ વહુદકું દેખુગા
ઇધરતો દેખુંગા તસવીર ઉધર ઉસ ખુદકો દેખુંગા
ઉઠેગા જોસ જબ દીલમે રખુંગા જપ્તહુર પહેલુ
જો હુમરા ગેયેરકે ખંજર લીયે બે ખુદકો દેખુંગા

તનાજ (૨)— ૧૩

તેરી સુરતકે કુરબાન મેરે નાજ ઉઠાનેવાલે
પુતલે બલાકે હય ઈન્સાન કરતે હય આરતકો હેરાન
હયે યેહ જીતને હસીન જવાન ઈનસે ખુદા નપાલા ડાલે
મય જો દીદા હુઈ અયયાર તેરી પર આઈ રફતાર
જણકે જાતાથા બાબર તું હા એક અદાસે માંગ નીકાલ

તનાજ (૨)— ૧૪

ગમકી છુરીયોસે સીના ફીગર ભયોરે
ચીન્તામે ડાગ ગયો હોકે ખફા ગયો
ચલતે ચલતે પરીશા બનાય ગયોરે
મેરાતો દેખકે દીલ તુજકો હરા હોતા હય
ઓરતુ કયસા હય જાલીમકે ખફા હોતા હય
આપહી આપતુ કયુ ઘરમે જખા હોતા હય
કયા યે ખફગીકી મોહબ્બતકા ગીલા હોતા હય
યેહી તેવર રહે તો દેખીએ કયા હોતા હય
ચીન્તામેં ડાર ગયો–હોકે ખફા ગયો
દીલમેં રંજી શકે નશતર ચુભાય ગયોરે

લડાઈ-ટેબ્લો

સહેલીયાં— ૧૫

મીલા હય તાજ શાહાના
હુરે શહવાર મુબારક બાદ
પ્યારી હમસબ મીલકર ગાય
બહી ઈસકી ખાતીર ખુન ભરી નદીયાં
કટી ઈસકી લીયે લાખોં ફોજે ગુઈયાં
સોહે તુજે યેહ તાજે શાહી
કાયમ હો દાયમ હો સુખ ચયન પાયે રી
નાચ હમ દીખલાયેં મીલા હય—

મીરજા જફ્રી-બધા— ૧૬

નહી જાનતે હું સેન્ડો પહેલવાન
અબે જા વાહીયાત
મારૂગા ઘુંસા ઔર લાત
ખુબહી ચપી બનાવો
સારા સેન્ડો પન ભુલાનો
આહા યેહ લુચપન
કયસે અહેમક ઉલ્લુ હય યેહ પુરે ઘુંઘું
ખાયંગે ડંડોકી માર
પુરા કાબીલે લાંહોલ હય શયતાન
ચુપ ચુપ ખચ્ચર જાત
ખામોશ બદ સીફાત
તોડો પસલીયો કી ડાટ

ગઝલ— ૧૭

ચેહ સબ ગડબડીએ હયે બડબડીએ
જગકી લંગુર
એક પેરા બ.બતી દુસરા વચસી
ઝટલમાર બેશઉર
શકકી જકકી ગરજતે બાદલ
દોનોહી ધુંબલ બન ગયે પાગલ
હય સાર ઘર ચેહ મગરૂર
અબ ઇનકી પુરફન ભોડી જગમે
પડે બીચમે નહી હય કોઇ જો બોલે બરક્ર

ઝીંઝોટી— ૧૮

અબ આવન ચાહ પીયા દીન રાત
દીલપર બીરહેકી શોક રહત હય
કાહેન આયો બી દેશી ન.થ—ટેક૦
ધ્યાન દયાન મેં । ફુર કત છીનત
કાહેન આયો બી દેશી નાથ - ટેક૦

ઝીંઝોટી— ૧૯

મય ભુલા ભુલાઉ તુઝે પ્યાર હમારે,
હમ અબતક હાલ તેરા ભાવે હમારે
ઢોડ મોહ.ન દેખી ટુટી ઝુપડીયાં,
માહ કીજ હય તેરા ખુદા,
બનાલે જાને જાર અય માલીકે સમા.

અહુકુમ ગણ જહાન
હય બેકમ ગેદ, મેં બએ ફરીયાદ રસ
બાચારા બગ.

તન્નાજ—આજીબ— ૨૦

મોરા બાલમકે ગમમેં ... જીયા
બાવરાં કએસે કરૂ . મોરા
બાકી મીલવાન મોરે દીલકો લુભાવે
ધીર નહીં આત પ્યારી જીયાડલ વાવે
શરમાકી ગઈ . . . . ..બાવરા૦
. . . . .. નાહીં મીલ રહી.
હમે ધીર ગઈ . . . . .
. . . . સચતો હારી
મોરી હારો મનવાકી પીર
તનમન બેકલ કએસે કરૂ
ઝટપટ નીરે મીલ જાય બાવરા૦

મજહુલ—
કેકેકેક— } ૨૧
તનાજ—
આજીબ—

દેખી શાહુજોરી તોરી અચ બાંકે જવાન
પૂરે નાફરે
હારે નાન બાઈરે

વાહરે વાહ કસાઇરે
મીલીના લુગાઇરે
ગાઢા ધોળનીયા
કશમીર નીયાં
ભાગો દુમકે દબાકે જનાબ
ખડે કયસે હુય ગોથા નવ્વાબ
નહી ઝગડા મચાવો
નહી ટંટા બઢાવો
હે જન ટોપી દુપટા ગબાશો
પરવા કુડાંપાના
ટટુકો બડુડાંના લટ્ટુ ના હો જાવ
હે બે ત્યાઇ દીગાવો ન ભુગાહા
તુંહે કાગમાં ચાહેના
ટટકા તનકર શોભીયા મારના
નાહી હાં---પુરે

અજીબ— ૨૨

જોડી નીરીયા હા ગન
ચારે અતરેબા જલીલ બાની કદ્રદાની
તે હારી બે ઇમાની ગંજેફી૦
ચુંગુલકે સગ નીડર હોકર હરપલ ફીનરત
ચલ ચલ મત દીખલા

ઇતની જબર ચાહ તનકર–મત સુના
અબ જગડા ગજેડી૦

૬૬૬—અજીબ— ૨૩

તુબાંકે જવ.નોકી જે'ટલ મેનોકી
કોસમેટીક મુચ્છોકા બજ્ઞના બીગાડ
કૌડી કે ચાર તુજસે હજાર
૭૫ ૭૬ ગેટ ઇન સલટ
મારૂંગી ઠોકર દુર હટ ચલ
લે એ લેટર
હાયરે જા.લીમન જીયાજલા
જાજારે જાજા જાજારે જા
આઇ વોન્ટ આઈ ડોન્ટ બીગેટ અવે
અબે તું ઈંગ્રેજી કણસે સીખા
ચુપ રહો કાલા મહમ બે હુદા

બધા— ૨૪

ખુદલટે ખુદ હીમને અકલકે કયા સીયાને હુયે
શમા હુસ્નકી હુય દોનો યેહ પરવાને હુયે
ખામખાં રૂઠે રોયેહો નાહી સીવાને હુયે
હમતો બસ જ.નબે હુયે ઔર જનબોકે ભાનાકે હુય
પ્યારે બની જાનાંકા સાથ
આવો કરો પ્યારકી બાત

પ્યારે પ્યાર હો

હાંજી લેલો

તુમ મુજેભી હો

હોજી તુમભી લો

વાહ વાહ

અચ્છે માશુકાંસે મીલ ગયે—પ્યારે

ટેબ્લો.

મીરજાં જકડી— ૨૫

જાવો જાવો ચડાંગે જાવો
ફાંસલીગે તુમ ચડાંપ આયે
હંટર તો ખાઓ નાચને જાઓ
ફગ્ગી માર ખાઇ ચાર
અરરરર- મરગાયે હાય
બડે હુજુર મીરોંગે ખુબ
દેખો બહાર વાડ --
અરર --મર ગયે હાય—

બધા— ૨૬

દેખો દેખો ઝજટ મચે હુઇયે પ્યારી
મારા વહેમીથા જુઠા ગુમાન
બુઢાથા જુઠા બુર્ઢાથી સચ્ચી
ગયા ગયા વો મારા ખીયાલ
અબતું દીલબર હય સચ્ચી હમારી
હું મચભી તોપે વારી
પ્યારી હમારી હુઇ હયે અચણારી
સબ મીલકે મેરા ભાઇ બક્ષા કુસુર
હાંહાં બક્ષા હંગુર
નીકલા ઘોટાલા યે સબ આઇ ભેજેમેં તેરી

સયદ—　　　　　　　　૨૭

બાદ મુદદતકે ગુનાહગારને ચાહી તોબા
વોહ ગુનાહ મયને કીયે હંયે કેઈ લાહી તોબા
એક વહશીકી તરાહ હાલ પરેશાં હયે મેરા
મેરે અલ્લા ઉઠાલે યે તબાહી　—તોબા
ગમયે ગમ ટુટ પડે જાતી રહી સારી ખુશી
કયસે દો દીનકે લીયે પાઇથી શાદી—તોબા

(ડ્રોપ)